

Skąd się wzięła polska socjologia? Polemiki marksistów z kręgiem Ossowskiego

Jakub Motrenko (motrenkoja@is.uw.edu.pl)

Adrianna Drozdowska (adrianna.drozdowska@student.uw.edu.pl)

dyżur: wtorek 11h45-12h30, s. 103 (Zakład Metodologii)

Prace przedstawiające konteksty polityczny, organizacyjny i poznawczy:

- Winclawski W. 2001-2011. *Słownik biograficzny socjologii polskiej*, t. 1-4, Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Kraśko N. 1996. *Instytucjonalizacja socjologii polskiej 1920-1970*, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Hübner P. 1992. *Polityka naukowa w Polsce w latach 1944-1953: geneza systemu*, t. 1-2, Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Connelly J. 2014. *Zniewolony uniwersytet. Sowietyzacja szkolnictwa wyższego w Niemczech Wschodnich, Czechach i Polsce 1945-1956*, Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów PAN.
- Hirszowicz M. 2001. *Pałapki zaangażowania. Intelktualiści w służbie komunizmu*, Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Kuliniak R. i in. 2018. *Filozofia po ciemnej stronie mocy. Krucjaty marksistów i komunistów polskich przeciwko Lwowskiej Szkole Filozoficznej Kazimierza Twardowskiego. Część I: lata 1945-1951*, Wydawnictwo Marek Derewiecki.
- Bilecka-Prus J. 2009. *Role społeczne socjologów w PRL*, „Przegląd Socjologiczny”, nr 2, s. 71-103.
- Chałubiński M. 1991. *Polityka i socjologia. Studium koncepcji Juliana Hochfelda*, WFiS UW.
- Sulek A. (red.) 2014. *Ossowski z perspektywy półwiecza*, Oficyna Naukowa.

1. 19.02 Spotkanie organizacyjne

2. 26.02 Polemika I: O naturę marksizmu. Akt I

Lektura:

Schaff A. 1945. *Ideologiczna donkiszoteria*, „Kuźnica”, R. 1, nr 8 (z 21 października 1945), s. 4.

Żółkiewski S. 1945. *O tak zwanej nieaktualności marksizmu*, „Kuźnica”, R. 1, nr 1 (z 1 czerwca 1945), s. 2-4.

Ossowski S. 1970 [1947]. *Doktryna marksistowska na tle dzisiejszej epoki*, [w:] *Dziela, t. VI – Publicystyka, Recenzje*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 189-202.

Referat:

Sulek R. 2014. *Promieniowanie Stanisława Ossowskiego*, w: *Ossowski z perspektywy półwiecza*, pod red. A. Sulka, Oficyna Naukowa, s. 208-241. [referuje p. **Feliks Tuszko**]

3. 5.03 Polemika I: O naturę marksizmu. Akt II

Lektura:

Ossowski S. 1970 [1948]. *Teoretyczne zadania marksizmu*, w: *Dzieła, t. VI – Publicystyka, Recenzje*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 203-220

Referat:

Bińko B. 1996. *Instytut Kształcenia Kadr Naukowych przy KC PZPR – narzędzie ofensywy ideologicznej w nauce i szkolnictwie wyższym*, „Kultura i Społeczeństwo”, nr 2, s. 199-214. [referuje p. **Marta Mielniczek**]

4. 12.03 Polemika I: O naturę marksizmu. Akt II cd.

Lektura:

Hochfeld J. 1982 [1948]. *O znaczeniu marksizmu*, w: *Marksizm, socjologia, socjalizm. Wybór pism*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 51-97.

Referat:

Hirszowicz M. 2001. *Pułapki zaangażowania. Intelktualiści w służbie komunizmu*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, s. 81-138. [Rozdział 5 i 6] [referuje p. **Klara Kluczykowska**]

5. 19.03. Warsztat: „Kuźnica”, „Myśl Współczesna”, „Odrodzenie”, „Myśl Filozoficzna”.

6. 26.03 Polemika I: O naturę marksizmu. Akt III

Lektura:

Schaff A. 1948. *Marksizm a rozwój nauki*, „Myśl Współczesna”, R. 3, nr 6-7, s. 245-263.

Referat:

Shapin S. 1984. *Pump and Circumstance: Robert Boyle's Literary Technology*, „Social Studies of Science”, nr 14, s. 481-520. [referuje p. **Alicja Krajewska**]

7. 2.04 Polemika 2: Polemika I: O naturę marksizmu. Podsumowanie

Lektura:

Ossowski S. 1970 [1948]. *Na szlakach marksizmu*, [w:] *Dzieła, t. VI – Publicystyka, Recenzje*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 221-238.

Referat:

Kemple T.M. 2005. *Instrumentum Vocale. A Note on Max Weber's Value-free Polemics and Sociological Aesthetics*, "Theory, Culture & Society", vol. 22(4), s. 1–22. [referuje p. **Renata Ostasz**]

8. 9.04 Polemika II: O socjalizm humanistyczny – program

Lektury:

Strzelecki J. 1969 [1946] *O socjalistycznym humanizmie*, [w:] *Kontynuacje*, Państwowy Instytut Wydawniczy, s. 5-26.

Strzelecki J. 1969 [1946]. *Mała i wielka historia*, [w:] *Kontynuacje*, Państwowy Instytut Wydawniczy, s. 27-38.

Referat:

Henze B. R. 2004. *Emergent Genres in Young Disciplines: The Case of Ethnological Science*, "Technical Communication Quarterly", nr 13(4), s. 393–421. [referuje p. **Zuzanna Kowalik**]

16.04 Polemika II: O socjalizm humanistyczny – reakcje

Lektury:

Schaff A. 1947. *Humanizm socjalistyczny*, „Kuźnica”, R. 3, nr 7 (z 19 lutego 1947), s. 1-2.

Hochfeld J. 1982 [1947]. *Z zagadnień socjalistycznego humanizmu*, [w:] *Marksizm, socjologia, socjalizm. Wybór pism*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, s. 23-50.

Referat:

Douglas M. 1978. *Judgement on James Frazer*, „Daedalus”, nr 107(4), s. 151-164. [referuje p. **Kamila Kurło**]

10. 30.04 Polemika III: O materializm historyczny. Akt I

Malewski A. 1957. *Empiryczny sens teorii materializmu historycznego*, „Studia Filozoficzne”, nr 2, s. 58-81.

Referat:

Gusfield J. 1976. *The Literary Rhetoric of Science. Comedy and Pathos in Drinking Driver Research*, "American Sociological Review", t. 41, nr 1, s. 16-34. [referuje p. **Feliks Tuszko**]

11. 7.05 Polemika III: O materializm historyczny. Akt II

Lektury:

Wiatr J. 1958. *O interpretacji materializmu historycznego*, „Studia Filozoficzne”, nr 1, s. 209-227.

Referat:

Czubaroff J. 1989. *The Deliberative Character of Strategic Scientific Debates*, [w:] *Rhetoric in the Human Science*, pod red. H. W. Simonsa, Sage, s. 28-47. [referuje p. **Kamila Kokoschka**]

12. 14.05 Polemika III: O materializm historyczny. Akt III

Lektury:

Malewski A. 1958. *O rozbieżnościach w poglądach socjologicznych i o rozbieżnościach w pojmowaniu nauki*, „Studia Filozoficzne”, nr 2, s. 186-205.

Referat:

Prelli L. J. 1989. *The Rhetorical Construction of Scientific Ethos*, [w:] *Rhetoric in the Human Science*, pod red. H. W. Simonsa, Sage, s.48-68. [referuje p. **Zuzanna Kowalik**]

13. 21.05 Polemika III: O materializm historyczny. Akt IV – podsumowanie dyskusji

Lektury:

Wiatr J. 1958. *Jeszcze o interpretacji materializmu historycznego*, „Studia Filozoficzne”, nr 3, s. 184-204.

Malewski A. 1958. *Empiryczny sens teorii materializmu historycznego: podsumowanie dyskusji*, „Studia Filozoficzne”, nr 5, s. 158-163.

Referat:

Brown H. 1989. *A Poetic for Sociology. Towards a Logic of Discovery for the Human Sciences*, The University of Chicago Press, s. 171-220. [Rozdział 7: “Irony”] [referuje p. **Klara Kluczykowska**]

14. 28.05 Polemika IV: O ankiptomanię. Akt I

Lektury:

Hochfed J. 1960. *Socjologia, materializm historyczny, ideologia*. „Studia Filozoficzne”, nr 6, s. 17.

Wiatr J. 1962. *Zachowanie polityczne: eksperyment a rzeczywistość*, „Studia Socjologiczne”, nr 4(7), s. 117-134.

Referat:

Brown H. 1989. *A Poetic for Sociology. Towards a Logic of Discovery for the Human Sciences*, The University of Chicago Press, s. 77-171. [Rozdział 6: “Metaphor”]

16. 4.06 Polemika IV: O ankiptomanię. Akt II. Podsumowanie zajęć

Lektury:

Nowak S. 1963. *W sprawie artykułu J. J. Wiatra...*, „Studia Socjologiczne”, nr 6(9), s. 275-282.

Schaff A. 2006 [1962]. *Ankietomania, czyli o drogach rozwoju polskiej socjologii*, [w:] *Publicystyczny komentarz socjologów*, pod red. H. Domańskiego i A. Ostrowskiej, s. 99-105.